

Historische buitenplaatsen en landgoederen bestuderen

Fraeylemaborg, Slochteren, Groningen

Sinds september 2012 is bij de Rijksuniversiteit Groningen de bijzondere leerstoel Historische Buitenplaatsen en Landgoederen ingesteld. Docenten zijn prof. dr. Y.B. Kuiper en dr. E.A.C. Storms-Smeets, als respectievelijk bijzonder hoogleraar en universitair docent. Deze nieuwe leerstoel is ingesteld door de Stichting Van der Wyck-de Kempnaer voor een periode van twee maal vijf jaar (2012-2022). Met de instelling van deze nieuwe leerstoel – en dat nog wel in ‘2012 - het Jaar van de Historische Buitenplaats’ - beschikt de RUG als enige universiteit in Nederland over een academische onderzoeks- en onderwijsgroep op dit interdisciplinaire vakgebied.

Daarbij zijn landhuizen en landgoederen onderwerp van historisch en sociaalwetenschappelijk onderzoek, enerzijds in de context van de historische wetenschappen, anderzijds in die van de maatschappelijke toepassing van het cultureel erfgoed. Historische buitenplaatsen en landgoederen vormen een bijzonder type cultuurhistorisch erfgoed. De landhuizen, omgeven door esthetisch aangelegde tuinen en parken en economisch ingerichte landgoederen, werden gebouwd voor particuliere families om te recreëren gedurende de zomermaanden. Vanaf de

zestiende eeuw belichaamden zulke complexen een bijzondere interactie tussen stad en platteland. Vooral daar waar we kunnen spreken van landgoederenzones (Kennemerland, Stichtse Vechtstreek en Veluwezoom) bepalen de buitens het beeld van het landschap. Hoe, waar en wanneer ontstonden buitenplaatsen en landgoederen? Welke motieven speelden bij de aanleg een rol? Wat is typerend geweest voor ontwikkelingen in Nederland? Waarom verdient een integrale visie de voorkeur bij het onderzoek naar buitenplaatscultuur?

Historische Buitenplaatsen en Landgoederen: een interdisciplinaire introductie op onderzoeksperspectieven en -methoden (10 ECTS bachelor)

In blokken 3 en 4 zal het 10 ECTS-theorievak “Historische Buitenplaatsen en Landgoederen: een interdisciplinaire introductie op onderzoeksperspectieven en -methoden” worden verzorgd (vakcode LKA024B10 voor bachelors en open college studenten).

Het vak heeft een interdisciplinair karakter: zowel de geschiedenis van de bewoners van de buitenplaatsen, alsook de architectuur en interieurs van de huizen en het landschap van de bijbehorende tuinen, parken en landgoederen krijgen ruime aandacht. Wie deel wil nemen, dient zich via bovengenoemde vakcode in te schrijven voor het vak.

Docenten Prof. dr. Y.B. Kuiper en dr. E.A.C. Storms-Smeets

Verplichte literatuur R. van der Laarse & Y. Kuiper (2014) *Beelden van de buitenplaats* (Uitgeverij Verloren; ISBN 9789087044558). Studenten wordt aangeraden dit boek zo spoedig mogelijk aan te schaffen.

Colleges en excursies

Het vak bestaat uit hoor- en werkcolleges. In de colleges zal via literatuurstudie eerst een verkenning van centrale begrippen, perspectieven en voorbeeldstudies plaatsvinden. Daarna zal aan de hand van case studies dieper worden ingegaan op verschillende thema's, bronnengebruik, ontwikkeling van onderzoeksvragen en toepassing van perspectieven (zoals verhouding stad-platteland, elitegeschiedenis, integrale cultuurgeschiedenis). Ten slotte zal door voorbereiding op een excursie en verslaggeving daarvan verworven kennis worden toegepast in een te schrijven individueel essay. De hoorcolleges van dit vak vinden plaats op donderdag van 11-13 uur, de werkcolleges op diezelfde donderdagen van 14-16 uur. In het programma zullen drie excursies worden opgenomen, namelijk naar de Fraeylemaborg (Slochteren, Groningen), Huis te Manpad (Heemstede) en Oranjewoud en Oranjestein (Heerenveen). **Zie studiehandleiding voor meer informatie.**

Toelating: Het bachelorvak vormt een onderdeel van de minor Landschaps-geschiedenis, maar kan ook als afzonderlijk vak worden gevolgd door zowel bachelorstudenten als externe personen. Het vak is ook te volgen in de vrije ruimte.

Personen van buiten de RUG kunnen zich voor dit vak aanmelden in de vorm van open college. De kosten hiervoor bedragen € 300. Opgave geschiedt via het invullen van een formulier op de volgende website: <http://www.rug.nl/let/education/meer-onderwijs/opencolleges/>. Vermeld op dit formulier de vakcode LKA024B10. Vaknaam: Historische buitenplaatsen en landgoederen.

Historische Buitenplaatsen en Landgoederen: interdisciplinair onderzoekscollege (10 ECTS, master)

In blokken 3 en 4 zal, tegelijkertijd met het bovengenoemde bachelorvak, het 10 ECTS-theorievak “Historische Buitenplaatsen en Landgoederen: interdisciplinair onderzoekscollege” worden verzorgd (vakcode LKA029M10).

Het mastervak heeft een interdisciplinair karakter: zowel de geschiedenis van de bewoners van de buitenplaatsen, alsook de architectuur en interieurs van de huizen en het landschap van de bijbehorende tuinen, parken en landgoederen krijgen ruime aandacht. Wie deel wil nemen, dient zich via bovengenoemde vakcode in te schrijven voor het vak. Ten opzichte van het bachelorvak krijgen de masterstudenten extra opdrachten en literatuur van een hoger niveau. Naast take-hometentamen en excursieverslag moeten de masterstudenten op betogende en kundige wijze een presentatie houden over de verschillende methoden en perspectieven binnen buitenplaatsonderzoek. Het is een zeer geschikte basis voor het master veldpracticum op landgoed Middachten (juni 2014, zie hieronder).

Docenten Prof. dr. Y.B. Kuiper en dr. E.A.C. Storms-Smeets

Verplichte literatuur R. van der Laarse & Y. Kuiper (2014) *Beelden van de buitenplaats* (Uitgeverij Verloren; ISBN 9789087044558). Studenten wordt aangeraden dit boek zo spoedig mogelijk aan te schaffen.

Colleges en excursies

Het vak bestaat uit hoor- en werkcolleges. In de colleges zal via literatuurstudie eerst een verkenning van centrale begrippen, perspectieven en voorbeeldstudies plaatsvinden. Daarna zal aan de hand van case studies dieper worden ingegaan op verschillende thema's, bronnengebruik, ontwikkeling van onderzoeksvragen en toepassing van perspectieven (zoals verhouding stad-platteland, elitegeschiedenis, integrale cultuurgeschiedenis). Ten slotte zal door voorbereiding op een excursie en verslaggeving daarvan verworven kennis worden toegepast in een te schrijven individueel essay.

De hoorcolleges van dit vak vinden plaats op donderdag van 11-13 uur, de werkcolleges op diezelfde donderdagen van 14-16 uur. In het programma zullen drie excursies worden opgenomen, namelijk naar de Fraeylemaborg (Slochteren, Groningen), Huis te Manpad (Heemstede) en Oranjewoud en Oranjestein (Heerenveen). **Zie studiehandleiding voor meer informatie.**

Toelating: Dit vak is opgesteld voor studenten die zijn toegelaten tot het programma Landschapsgeschiedenis van de master Kunst- en Cultuurwetenschappen. Het vak kan ook als open college worden gevolgd door masterstudenten van andere opleidingen.

Personen van buiten de RUG kunnen zich voor dit vak aanmelden in de vorm van open college. De kosten hiervoor bedragen € 300. Opgave geschiedt via het invullen van een formulier op de volgende website: <http://www.rug.nl/let/education/meer-onderwijs/opencolleges/>. Vermeld op dit formulier de vakcode LKA029M10. Vaknaam: Onderzoekscollege: Historische buitenplaatsen en landgoederen.

Veldpracticum Historische Buitenplaatsen (3 ECTS, master)

Onder leiding van docenten Yme Kuiper en Elyze Storms-Smeets leer je hoe je de geschiedenis en cultuurhistorische waarde van een historische buitenplaats of landgoed kunt analyseren.

In juni 2015 vindt het veldpracticum plaats op het 1000 hectare grote landgoed Middachten (Gelderland). Conservator Nicolaas Conijn en rentmeester Age Fennema zullen ons rondleiden door het huis, de tuinen en het landgoedbedrijf.

Middachten, De Steeg, Gelderland (foto: E. Zijlstra)

Toelating: Dit veldpracticum vormt binnen de master Landschapsgeschiedenis en de research master Art History & Archaeology (variant Landschapsgeschiedenis) een keuze module binnen het vak LG: Specialisatieproject. Op aanvraag en een nader te bepalen extra financiële vergoeding kunnen ook een beperkt aantal studenten van andere studierichtingen worden toegelaten. Opgave voor het veldpracticum dient te geschieden via een e-mail aan mevr.dr. Elyze Storms-Smeets (e.a.c.storms-smeets@rug.nl). Voor toelating is het verplicht om in Progress ingeschreven te staan voor het vak LG: Specialisatieproject.